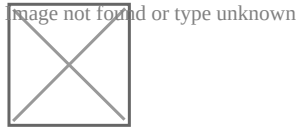

Η σχέση του Οικουμενικού Θρόνου με τις αδελφές τοπικές Ορθόδοξες Εκκλησίες

/ [Πεμπτούσία](#)

Είναι χαρακτηριστικό αυτό που επισημαίνει ο Οικουμενικός Πατριάρχης Αθηναγόρας[123] προς τον Πατριάρχη Βουλγαρίας Κύριλλον σε επιστολή του (27.7.1961) κατά την ανύψωση της αυτοκεφάλου Εκκλησίας της Βουλγαρίας σε Πατριαρχείο: «...εν τη πεποιθήσει, βεβαίως, και προσδοκία ότι εν τη αποφάσει ημών ταύτη έξομεν, κατά τα πρόσθεν γενόμενα, **ομογνώμονας και συμψήφους και τους λοιπούς Μακαριωτάτους και Τιμιωτάτους Πατριάρχας και Προέδρους των Ορθοδόξων Αυτοκεφάλων Εκκλησιών**, έως ου και το ζήτημα τούτο τελειωτικώς καθορισθή υπό **Οικουμενικής Συνόδου, μόνης εχούσης το δικαίωμα προάγειν** τινά των επί μέρους αγίων του Θεού Εκκλησιών εις **Πατριαρχικήν αξίαν** και περιωπήν».

Πηγή:<http://www.kathimerini.gr/>

Είναι προφανές ότι ο αοίδιμος Πατριάρχης Αθηναγόρας καταγράφει την κανονική ακρίβεια, η οποία και οφείλει να τηρηθεί στην πράξη. Η Εκκλησία της Βουλγαρίας είχε λάβει την αυτοκεφαλία με την υποχρέωση **«αναφέρεσθαι τε προς τον καθ' ημάς Αγιώτατον Πατριαρχικόν Οικουμενικόν Θρόνον και δι' αυτού** επιζητεῖν και λαμβάνειν την έγκυρον γνώμην και αντίληψιν αυτού τε και των

λοιπών αγίων αδελφών Εκκλησιών επί γενικώς εκκλησιαστικών ζητημάτων, της καθολικωτέρας ψήφου και δοκιμασίας δεδομένων»[124].

- Ενώ λοιπόν σε όλες τις παραπάνω περιπτώσεις **το αυτοκέφαλο δίδεται υπό μόνης της Μητρός Εκκλησίας**, του θρόνου της Κωνσταντινουπόλεως, **εκ των υστέρων συναινούντων των υπολοίπων Ορθοδόξων Εκκλησιών** –η περίπτωση της Εκκλησίας της Πολωνίας και της Γεωργίας καταδεικνύει εμφανέστατα ότι μόνο αρμόδιο προς τούτο είναι το Οικουμενικό Πατριαρχείο, αντιστρόφως δε η απονομή του αυτοκεφάλου στην «Ορθόδοξη Εκκλησία της Αμερικής» υπό του Πατριαρχείου Μόσχας δεν αναγνωρίζεται από καμιά άλλη Ορθόδοξη Εκκλησία–, το Οικουμενικό Πατριαρχείο εκλήθη να ρυθμίσει πολλαπλά διορθοδόξου φύσεως θέματα. Δίδονται κατωτέρω περαιτέρω **ενδεικτικά** χαρακτηριστικά παραδείγματα:

- Ο Πατριάρχης της Ρωσίας Τύχων (1918) διαμαρτύρεται προς το Οικουμενικό Πατριαρχείο δια την εκ της Ρωσικής Εκκλησίας αποκοπή τής **Εκκλησίας της Γεωργίας**, ενώ και η Εκκλησία της Γεωργίας «εν αλληπαλλήλοις ευκαιρίαις» και μερικές δεκαετίες αργότερα (1990), απετάνθη, **«την κανονικότητα εις τα εαυτής βουλομένη»**, για να λάβει το αυτοκέφαλο προς το Οικουμενικό Πατριαρχείο, το οποίο ασκώντας **κανονικό δικαίωμα και καθήκον** παρεχώρησε την αυτοκεφαλία[125].

Αποτελεί δε υποχρέωση της Εκκλησίας της Γεωργίας για θέματα διορθοδόξου ενδιαφέροντος να απευθύνεται προς το Οικουμενικό Πατριαρχείο και δι' αυτού να επικοινωνεί με τις άλλες ορθόδοξες Εκκλησίες για τα θέματα αυτά. Είναι δε πρόπον για την Εκκλησία της Γεωργίας, σε ο,τι αφορά το Άγιο Μύρο, «όπως τηρήται **η εν προκειμένω καθεστηκυία εκκλησιαστική τάξις**, ίνα δι' ορωμένων και δι' αοράτων συγκροτήται και εμφανήται τοις πάσι, τοις τε εντός και τοις εκτός, **και καταγγέλληται και πιστώται η αδιάρρηκτος ενότης της Αγίας ημών Ορθοδόξου Εκκλησίας**».

Ο τόμος της αυτοκεφαλίας παραπέμπει στο Βαλσαμώνα, ο οποίος επισημαίνει ότι: «Λέγεται γαρ ότι και επί των ημερών του αγιωτάτου Πατριάρχου Θεουπόλεως μεγάλης Αντιοχείας κυρού Πέτρου γέγονε οικονομία συνοδική, ελευθέραν είναι και αυτόνομον της εκκλησίας της Ιβηρίας, **υποκειμένην τότε τω πατριάρχη Αντιοχείας**». **Η επισήμανση δε αυτή είναι σημαντική** όχι απλά γιατί μνημονεύει ένα ιστορικό γεγονός, αλλά **γιατί καταδεικνύει ότι η Εκκλησία της Γεωργίας, πάλαι ποτέ υποκειμένη στο θρόνο της Αντιοχείας, απετάνθη προς το Οικουμενικό Πατριαρχείο για την παραχώρηση και αναγνώριση του αυτοκεφάλου, ως του μόνου κανονικών αρμοδίου γι' αυτό**.

Σύμφωνα με το Πατριαρχικό και Συνοδικό Τόμο της Αυτοκεφαλίας η μέλλουσα να συνέλθει Οικουμενική Σύνοδος οφείλει να επικυρώσει την πράξη της αυτοκεφαλίας[126]: «...επ' αναφορά μέντοι γε **προς την μέλλουσαν Αγίαν Οικουμενικήν Σύνοδον**, την αείποτε διασφαλίζουσαν και αλώβητον διατηρούσαν την εν τη πίστει και τη εκκλησιαστική κανονική τάξει ενότητα της Αγίας ημών Ορθοδόξου Εκκλησίας».

- Ο Πατριάρχης Ιεροσολύμων Δαμιανός (1898-1931) εκηρύχθη έκπτωτος από τη Σύνοδο του Πατριαρχείου Ιεροσολύμων για την υποχωρητικότητα του προς τους Άραβες. Η σύνοδος προσέφυγε προς τον Οικουμενικό Πατριάρχη και ο Δαμιανός ανεγνωρίσθη υπό του Κωνσταντινουπόλεως ως κανονικός Πατριάρχης το 1909, οπότε και ανέλαβε ουσιαστικά τα καθήκοντά του[127].

- Το 1933 το Πατριαρχείο Αντιοχείας εδοκιμάσθη εξ αφορμής Πατριαρχικής εκλογής. Προσέφυγε προς το Οικουμενικό Πατριαρχείο, όπου εύρε και βοήθεια. Προς το Οικουμενικό Πατριαρχείο είχε καταφύγει και ο τελευταίος Έλληνας Πατριάρχης Αντιοχείας, Σπυρίδων (1891-1897), ο οποίος είχε καθαιρεθεί από τη Σύνοδο του Πατριαρχείου του, χωρίς όμως να αποκατασταθεί στο θρόνο του[128].

- Η Εκκλησία της Κύπρου δοκιμασθείσα εξ αιτίας της επαναστάσεως του 1933 κατά της αγγλικής κατοχής προσέφυγε προς το Οικουμενικό Πατριαρχείο[129]. Το ίδιο έπραξε η Εκκλησία της Κύπρου κατά τα έτη 1946 και 1947.

- Ενδιαφέρον είναι ότι το έτος 1948 **ο Αρχιεπίσκοπος Πράγας Σαββάτιος** απέστειλε προς τον Οικουμενικό Πατριάρχη Μάξιμο επιστολή[130] δια του οποίου **ζητούσε την υπαγωγή της αυτόνομου τότε Εκκλησίας του από του Οικουμενικού Πατριαρχείου στην Εκκλησία της Ρωσσίας**. Στην απάντησή του ο Οικουμενικός Πατριάρχης επισημαίνει: «...ει ο καθ' ημάς Αγιώτατος Οικουμενικός Θρόνος παρείχε την προς τούτο ευλογίαν, πρώτος αυτός

παρεβιάζεν αν και κατέλυε **την κρατούσαν κανονική τάξιν, ης τέτακται φύλαξ και επιτηρητής**. Η Ορθόδοξος Αρχιεπισκοπή Τσεχοσλοβακίας, δι' ιστορικούς και κανονικούς λόγους αποτελούσα τμήμα του καθ' ημάς κλίματος, πως αποτελέσει μέρος **τοπικής Εκκλησίας, ης η δικαιοδοσία ου δύναται επεκταθῆναι πέραν των αρχήθεν καθωρισμένων αυτή ορίων**, ει μη δια παραβιάσεως θεμελιωδών κανόνων των Αγίων Οικουμενικών Συνόδων;»

• **Η Εκκλησία της Βουλγαρίας** εδοκιμάσθη προ ολίγων ετών (1998) εξ αιτίας σχίσματος. Η αποκατάσταση της κανονικής τάξεως επήλθε μετά από αίτημα του Πατριάρχου Βουλγαρίας Μάξιμου προς το Οικουμενικόν Πατριαρχείο[131] με σύγκληση υπό την προεδρίαν του **Οικουμενικού Πατριάρχου** Μείζονος και Υπερτελούς Συνόδου στη Σόφια, η οποία και ανεγνώρισε ως κανονικό Πατριάρχη το Μάξιμο[132]. Διατυπώνοντας το αίτημά του προς τον Οικουμενικόν Πατριάρχη ο Πατριάρχης Μάξιμος επεσήμανε: «...We ask Your Holiness to resond to our anxious appeal and, **in accordance with the practice of the Ecumenical Orthodoxy, to convene and be at the head** of the Council of Primates and Representatives of the Local Autocephalous Orthodox Churches in Sofia»[133].

• Η Σύνοδος του Πατριαρχείου Ιεροσολύμων κηρύξασα έκπτωτο το 2005 τον Πατριάρχη αυτής Ειρηναίο απετάνθη μετά της αγιοταφικής αδελφότητος προς **το Οικουμενικό Πατριαρχείο**, το οποίο συνεκάλεσε στην Κωνσταντινούπολη Πανορθόδοξο Σύνοδο και επικύρωσε την έκπτωση από το θρόνο του Πατριάρχου Ειρηναίου[134].

[Συνεχίζεται]

[123]. Για το κείμενο της Επιστολής, Βλ. Ορθοδοξία 26 (1951) 515-516.

[124]. Για το Συνοδικό Τόμο της εν Βουλγαρία Εκκλησίας, Βλ. Ορθοδοξία 20 (1945) 72-74.

[125]. Ρ. Π., Β', 172.

[126]. Βλ. Συνοδικό Τόμο Αυτοκεφαλίας της Εκκλησίας της Γεωργίας, Επίσκεψις 435 (1990) 7-9.

[127]. Α. Kartaschoff, Το του εκκλήτου δικαίωμα..., Ορθοδοξία (1948) 297.

[128]. Α. Kartaschoff, Το του εκκλήτου δικαίωμα..., Ορθοδοξία (1948) 296.

[129]. Α. Kartaschoff, Το του εκκλήτου δικαίωμα..., Ορθοδοξία (1948) 298.

[130]. Για το κείμενο της επιστολής και την απάντηση του Πατριάρχου Μαξίμου, Βλ. Ορθοδοξία 23 (1948) 241-243.

[131]. Για το κείμενο της επιστολής, Βλ. Ορθοδοξία 5 (1998) 620-621.

[132]. Πρακτικά της Συνόδου και αποφάσεις αυτής, Ορθοδοξίας (1998) 633-639.

[133]. Γράμμα του Μακ. Πατριάρχου Σόφιας, αιτουμένου την υπό του Οικουμενικού Πατριάρχου σύγκληση Μείζονος και Υπερτελούς Ιεράς Συνόδου, Ορθοδοξία 5 (1998) 621.

[134]. Ανακοινωθέν της Συνόδου, Απόστολος Βαρνάβας 66 (2005) 291. Επιστολή του Οικουμενικού Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου περί της διαγραφής του Πατριάρχου Ειρηναίου από τα Δίπτυχα, Εκκλησία 82 (2005) 526-527.